

Høringssvar af bredere børnefællesskaber på almenområdet, specialtilbud og PPR

I kommentarerne vil der være et særligt fokus på børn/unge, der oplever ufrivilligt skolefravær, som er neurodivergente og normalt-godt begavede.

Kommentarer til katalog om Fælles Indsigter fra Praksis: I forhold til bredere børnefællesskaber på almenområdet, specialområdet og PPR i Aarhus Kommune

- Datagrundlaget og begrebsafklaring for undersøgelsen er ikke tydelig. For eksempel beskrives en brugerrejse til og med 4. klassetrin. Hvorfor er det ikke beskrevet længere end til og med 4. klasse? Der nævnes ydermere, at børn fra indskoling og mellemskolen har været involveret, men hvilke børn? Derfor kan der være tvivl om hvilke aldersgruppe(r) rapporten omhandler samt udvælgelseskriterierne for informanter og anden data. Endvidere redegøres ikke for centrale begreber som eksempelvis sårbarhed og ressourcenvagthed.
- Der er i rapporten et tankevækkende fravær af italesættelsen af ufrivilligt skolefravær. Der er heller ikke oplyst procenter for ufrivilligt skolefravær på de forskellige klassetrin. Det italesættes, at en langsom sagsbehandling kan bidrage til yderligere mistrivsel, det nævnes ikke eksplicit, hvad en sådan mistrivsel kan se ud. Endvidere beskrives det ikke tydeligt hvordan de børn, der oplever ufrivilligt skolefravær skal komme tilbage i børnefællesskaber.
- I rapporten beskrives ej heller, hvordan børn og unge afvises af PPR, fordi PPR ikke forstår barnets/den unges udfordringer.
- Der nævnes, at langsom sagsbehandling kan medføre mistrivsel, men ikke at konsekvenserne af mistrivsel kan være så voldsomme, at børn og unge, der ikke var psykisk syge, faktisk *bliver* det. Se nedenfor.
- Sprogbrug: Selvom der i rapporten er et ønske om at gøre op med et fokus på barnet og have større fokus på systemerne, så nævnes det gang på gang, at *barnet* er i udfordring. Hvorved fokus fortsat sprogligt er på barnet fremfor systemerne.
- Praksisbeskrivelsen udgør grundlaget for kataloget om løsningsforslag - det er derfor vigtigt at være opmærksom på, at grupper af børn er udskrevet fra analysen, og at de børn, der oplever at være ekskluderet fra børnefællesskaber, eks. grundet ufrivilligt skolefravær, ikke forsøges favnet og inkluderet i denne praksisbeskrivelse.
- Processen omkring, hvordan særlige løsningsmuligheder er udvalgt, fremgår heller ikke tydeligt. De aktører, der udvælger punkter, bestemmer også retningen for, **hvordan et system i udfordring skal gribes an.**

Kommentarer til katalog med løsningsmuligheder

Børnesyn (barnets synsvinkel og barnets ressourcer – et paradigmeskifte?)

- Der fremhæves i rapporterne, at der skal være fokus på systemerne omkring barnet. Der er hermed lagt op til et paradigmeskifte mht. hvordan børn forstås og tilgås. Ingen af katalogerne, "Fælles Indsigter fra Praxis" og "Løsningsmuligheder", tager højde for barnet/den unge som en ressource og som et aktivt handlende individ i sit eget liv. Børn og unges syn på eget liv, syn på mulige løsninger etc. skal kunne inddrages i barnets/den unges egen sag. Derfor skal der både være tale om ændret børnesyn, men også fokus på 'barnets eget syn' og dets ressourcer. Selvfølgelig skal barnet/den unge kun bidrage i det omfang, de har forudsætningerne for at bidrage. Børnesynet, der beskrives, er måske i mindre grad et syn på barnet, men i langt højere grad et fremtrædende syn på borgere (unge, voksne), der udfordrer systemerne, fordi systemerne ikke rummer dem?

Praksisnær kompetenceløft af medarbejdere i arbejdet med børn i udfordringer + PPR -tidligere indsats og tættere på praksis.

- Præmissen i rapporten er, at sagsbehandlingen er for lang, men det problematiseres ikke, at nogle børn/unge først modtager støtte i det øjeblik, de oplever ufrivilligt skolefravær. Når de i første omgang oplever vedvarende ufrivilligt skolefravær (skolevægring), oplever mange forældre, at PPR meddeler, at det ikke er en PPR-opgave at hjælpe barnet, da det ikke længere går i skole. PPRs rolle i forhold til at forebygge og skabe bro tilbage til skolen er uklar. Det er afgørende, at PPR er med i processen, når barnet skal tilbage, for ellers risikeres det, at barnet igen oplever ufrivilligt skolefravær.
- Specialviden bør være tilgængeligt for alle fagpersoner, der arbejder med børn og unge – også selvom de er i travlhed. Det er vigtigt, at medarbejdere kan spotte børn/unge med neurodivergens, før de evt. oplever mistrivsel. Fagpersoner som lærere og pædagoger ved meget lidt om neurodivergens, hvorfor de heller ikke kan spotte det. Det betyder, at barnet/den unge får støtte senere end ønskværdigt, og det kan også betyde, at barnets støttebehov da bliver større end nødvendigt.
- Ledelsen på en skole er ofte, sammen med deres lærere, gatekeepers til PPR. Ledelsen og lærerne er også ofte dem, forældre vil gå til, hvis der er trivselsproblemer. Derfor er det vigtigt, at disse toneangivende aktører lytter til familierne og sammen med dem beskriver hvad der er svært, så PPR kommer på banen.
- Der nævnes i rapporten en lav specialisering blandt lærere og pædagoger. Der er ligeledes en lav specialiseringsgrad i PPR. Der nævnes også i kataloget en betydelig mangel på økonomiske ressourcer, men derudover mangler der ligeledes de passende menneskelige og faglige ressourcer i skolerne, i PPR etc. PPR-psykologer har ikke tilstrækkelig viden om neurologi og derfor kan det være svært for PPR at se, hvordan ADHD og autisme kan se ud, hvis barnets træk ikke passer ind i snævre diagnostiske kasser. Derfor kunne det være oplagt, at der var neuropsykologer og/eller en psykiater tilknyttet PPR, der kunne

understøtte PPR-medarbejdernes arbejde. I rapporten beskrives ikke, hvordan børn og unge afvises af PPR, fordi PPR ikke forstår barnets/den unges udfordringer.

- Det beskrives ikke, hvordan lang sagsbehandling, hvis nogen overhovedet, kan belaste et barn i sådan en grad, at det udvikler komorbide lidelser som angst, depression mv. Der beskrives, at barnet oplever mere mistriksel, men sandheden er, at nogle udvikler komorbide lidelser og ender med at blive meget syge. Nogle oplever så voldsomme belastningsreaktioner, at det følger dem ind i voksenlivet. Den pris det enkelte barn betaler for, at der ikke kommer korrekt hjælp, kan belaste det i sådan en grad, at dets forudsætninger permanent forværres. Dette gælder i høj grad en gruppe neurodivergente børn og unge, som først oplever massivt skolefravær i overgangen fra mellemskolen til udskoling. Derfor er det netop problematisk, at materialet i høj grad beskrives som at tage sit udgangspunkt i grundskole og mellemskolen. Der mangler fokus på sidste del af mellemskolen og udskoling. Se eks. [Børn med autisme og skolevægning – Socialstyrelsen - Viden til gavn](#). Denne gruppe neurodivergente børn/unge viser først eksplicit deres mistriksel i perioden mellem mellemskole og udskoling. De evner at maskere og gøre det forventelige, fordi de er godt begavet. Men de er ofte på overarbejde. Det er en gruppe, der for lærere og pædagoger på overfladen trives fint, men som kæmper hårdt for at holde sammen på sig selv. For mange af disse børn/unge kan det være nødvendigt at justere på rammerne omkring dem, ikke fordi de nødvendigvis har behov for et specialskoletilbud, men fordi de evt. kan skånes for overvældende sanseindtryk, uro, klasser i mistriksel etc. Der ligger en udfordring i, at neurodivergente børn og unges 'styresystemer' er interessebaserede. Derfor er det relevant, at rapporten netop nævner det fysiske miljø, men det kunne også være befordrende for det fulde billede, hvis man stillede sig nysgerrig overfor læringsstile og neurodivergens.

Faste tværfaglige teams og professionelle tovholdere for forældre

- I rapporten beskrives, hvordan mange forældre oplever, at de skal være tovholdere på deres barns sag. Derfor er det vigtigt, at denne opgave løftes af en anden end forældrene, så de kan have fokus hjemme og passe deres arbejde. Dog nævnes det ikke i rapporten hvorvidt denne kommunale tovholder kan stilles til ansvar, hvis der ikke er fremdrift i sagen eller barnets retskrav ikke mødes. At ansvaret ligger hos én person vil sikre, at forældre og barn får den rette hjælp – og at de ellers har mulighed for at klage over denne persons indsats. Mange familier oplever, at ingen tager ansvar eller kan stilles til ansvar, hvis barnets retskrav ikke mødes. En systemisk ansvarsfralæggelse ses ved mange skift af fagpersoner ind over et barns sag.
- Vedr. forslaget om en fælles mappe, hvor alle involverede aktører i en sag kan tilgå information: Ofte er kommunikationen og beslutningerne uigennemsigtige for forældrene. Derfor kan det være en idé, at forældre efter samtale med hver kommunal medarbejder modtager et kort referat – evt. bare beslutningsreferat pr. mail, så forældrene har mulighed for at holde styr på hvem der har sagt hvad, og hvem der har bevilget/afslået tilbud. Det

dur ikke med telefoniske opkald, hvor der videregives vigtige informationer. Så er der ingen dokumentation.

Vidensbank

- En vidensbank kan være et interessant indspark og kan give forældre nyttig viden og brugbare redskaber. Dog ændrer det ikke på, at nogle børn/unge hurtigst muligt skal videre til udredning og evt. i medicinsk behandling.
- En sådan vidensbank skal også give indblik i eks. PPRs tilbud. Det foreslås i rapporten, at tilbuddene i PPR kun skal være tilgængelige for fagfolk. Men der er ingen grund til, at forældre ikke oplyses om de mange muligheder, der er til stede i Aarhus Kommune for særlig støtte, indsatser etc. Hvis alle parter har mere viden, kan det være nemmere at lave rette indsats.
- En vidensbank skal dog ikke betyde, at forældrene bliver ansvarlige for at skulle 'behandle' selv uden sparring fra fagpersoner. Den korrekte faglige sparring er essentiel.
- Mange unge med eks. angst, anoreksi, ADHD, autisme etc. bruger sociale medier, hvor de følger og snakker med andre børn og unge, der kæmper eller som gerne deler mestringsstrategier. På de sociale medier kan det være svært at styre hvilke råd de unge sender til hinanden, så måske det kunne være en ide med en mestringsplatform for børn og unge, hvor de kan søge viden og snakke med andre som dem selv.

Åben rådgivning for forældre

- Det skal være muligt for den bekymrede forælder, der tager kontakt til den åbne anonyme rådgivning at påbegynde en sag efter forælders ønske. Dette kan ses som et led i den tidligere indsats.

Ændret procedure for henvisning til BUA

- Netop med fokus på særligt ADHD og autisme kan det være en fordel at sende børn og unge i trivsel til udredning, hvis der er mistanke om dette. Her er det vigtigt, at PPR kan se hvordan ADHD og autisme kan tage sig ud. Diagnoserne er begge spektrum og ser meget forskelligt ud hos den enkelte. Faktorer som eksempelvis køn, etnicitet, IQ, personlighed, komorbiditet kan påvirke, hvordan neurodiversitet kommer til udtryk hos den enkelte.

Særlige OBS-punkter

- Gatekeepers: Det er kun muligt at få hjælp, hvis de forskellige gatekeepers i de forskellige systemer tillader det. Det kan være rigtig problematisk, hvis nogle fagpersoner *har* specialiseret viden og andre *ikke* har. Det kan eks. betyde, at et barn ikke bliver henvist til PPR trods behovet her for.
- ADHD og autisme er neurologiske varianter, som betyder, at barnet/den unge har en særlig kognitiv stil. De er ikke syge, de mangler ikke noget, de er ikke fejl. For mange af disse er deres handicap relationelt. WHO argumenterer for, at et handicap ikke er en egenskab ved personen selv, men derimod en samfundsskabt barriere. I denne rapport er barrieren et rigtigt skoletilbud og støtte, der matcher barnets og den unges forudsætninger.
[Dansk Handicap Forbund :: Hvad er et handicap?](#)
- Langtidseffekterne ved ikke at gribe børnene/unge med ADHD. Se: [ADHD koster ubehandlet knap 3 mia. kroner om året – prisen pr. individ for de lidt sværere tilfælde er på knap 150.000 kroner om året - ROCKWOOL Fonden | ROCKWOOL Fonden](#)